

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM §1. ACENTELİK

I. ACENTELİK KAVRAMI.....	5
II. TÜRK HUKUKUNDA ACENTELİK MÜESSESESİNE İLİŞKİN DÜZENLEME.....	10
1. Genel Olarak.....	10
2. Türk Ticaret Kanunu'nda Acentelik Müessesesinin Düzenlenmesi.....	12
a. Tanım ve Acentelik Sözleşmesinin Kurulması	13
b. Acenteliğin Unsurları.....	14
c. Acenteliğin Türleri.....	16
III. GEMİ ACENTELİĞİ	18
1. Genel Olarak.....	18
2. Türkiye'de Gemi Acenteliğinin Tarihi Gelişimi.....	18

a. Osmanlı Döneminde Gemi Acenteliğinin Gelişimi.....	18
b. Cumhuriyet Döneminde Gemi Acenteliğinin Gelişimi.....	22
IV. TÜRK HUKUKUNDA GEMİ ACENTELERİNE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEME.....	25
1. Kanunlar.....	25
a. Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu.....	25
b. Türk Ticaret Kanunu.....	25
c. 5174 Sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İle Odalar ve Borsalar Kanunu.....	26
d. 4458 Sayılı Gümrük Kanunu.....	27
e. 618 Sayılı Limanlar Kanunu.....	27
f. 5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun.....	27
2. Yönetmelikler.....	27
a. 20 Mayıs 2001 Tarihli Gemi Acenteleri Hakkında Yönetmelik.....	28
b. 31 Ekim 2005 Tarihli Gemi Acenteleri Hakkında Yönetmelik.....	30
c. 2 Haziran 2011 Tarihli Gemi Acenteleri Yönetmeliği.....	34
d. 5 Mart 2012 Tarihli Gemi Acenteleri Yönetmeliği (GAY) ...	36
3. Tebliğler.....	38
V. GEMİ ACENTELERİ YÖNETMELİĞİ UYARINCA GEMİ ACENTESİNİN KURULUŞ VE FAALİYETLERİ.....	39
1. Genel Olarak.....	39
2. Gemi Acentesinin Kuruluş Şartları.....	39
3. Gemi Acentesi Sicili.....	42
4. Gemi Acenteliği Yetki Belgesi.....	43
5. Acente Yetkilisinin ve Gemi Acentesi Personelinin Nitelikleri...47	
6. Gemi Acentesinin Sorumluluğu.....	49
7. Gemi Acentesinin Tabi Olduğu Yasaklar.....	50

İKİNCİ BÖLÜM

Ş2. GEMİ ACENTESİNİN TANIMI VE UNSURLARI

I. TANIM.....	53
II. GEMİ ACENTELERİ YÖNETMELİĞİNDE VE GEMİ ACENTELİĞİ HİZMETLERİ ÜCRET TARİFESİNE İLİŞKİN TEBLİĞDE YER ALAN “ACENTE” TANIMININ TTK’DA YER ALAN “ACENTE” TANIMI İLE BİRLİKTE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	55
1. Gemi Acenteleri Yönetmeliğindeki Tanıma İlişkin Değerlendirme	56
2. Gemi Acentelik Hizmetleri Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğde Yer Alan Tanıma İlişkin Değerlendirme	65
III. GEMİ ACENTESİNİN UNSURLARI.....	67
1. Bağımsızlık	68
2. Süreklilik	69
3. Meslek Edinme	70
4. Belirli Bir Yer veya Bölgede Faaliyette Bulunma	70
5. Gemi Acenteliği Yetki Belgesi	71
IV. GEMİ ACENTESİNİN TÜRLERİ VE UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	72
1. Türleri	72
2. Uygulanacak Hükümler	74
V. GEMİ ACENTELİĞİNİN DENİZ TİCARETİNDE YER ALAN DİĞER ARACILARDAN AYIRT EDİLMESİ.....	75
1. Gemi Acenteliği – Brokerlik	76
a. Türk Hukukunda Sımsarlık Sözleşmesine İlişkin Düzenlenme.....	77
b. Sözleşme Yapan Gemi Acentesi ile Broker Arasındaki Farklılıklar	78
c. Aracılık Yapan Gemi Acentesi İle Broker Arasındaki Farklılıklar	79

2. Gemi Acenteliği – Yükleme/Boşaltma Müteahhitliđi (Stevedor Company).....	82
3. Gemi Acenteliği – Taşıma İşleri Organizatörü (Freight Forwarder)	87
4. Gemi Acenteliği – Gemi Yönetim İşletmeleri (Ship Management)	97

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

§3. GEMİ ACENTELİĞİ SÖZLEŞMESİ

I. SÖZLEŞMENİN TARAFLARI, ŞEKLİ VE KURULMASI.....	103
1. Tarafları.....	103
2. Şekli	105
3. Kuruluşu.....	106
II. SÖZLEŞMENİN NİTELİĞİ	106
III. GEMİ ACENTESİNİN HAKLARI VE YETKİLERİ.....	111
1. HAKLARI.....	113
a. Gemi Acentesinin Acentelik Sözleşmesi Devam Ederken Sahip Olduğu Haklar	114
aa. İnhisar Hakkı	114
bb. Ücret Hakkı	115
i. Gemi Acentelik Hizmetleri Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ (GAHÜTT)	119
ii. Gemi Acentesinin Ücret Hakkı	123
cc. Bilgi Verilmesini İsteme Hakkı.....	125
dd. Olağanüstü Masrafların Ödenmesini İsteme Hakkı	126
ee. Avans İsteme Hakkı	127
ff. Tahsil Komisyonu İsteme Hakkı	128
gg. Hapis Hakkı.....	129
b. Gemi Acentesinin Acentelik Sözleşmesi Sona Erdikten Sonra Sahip Olduğu Haklar.....	131
aa. Ücret Hakkı	131

bb. Acentenin Denkleştirme Talebi (Portföy Tazminatı) ...	132
cc. Acentelik Sözleşmesi Sonrası Rekabet Yasağı Anlaşması	135
dd. Gemi Alacaklısı Hakkı.....	138
2. YETKİLERİ.....	141
a. Acentenin Müvekkili Adına Sözleşme Yapma Yetkisi.....	141
aa. Gemi Acentesinin Müvekkili Adına Sözleşme Yapma Yetkisi.....	142
bb. Gemi Acentesinin Temsil Yetkisinin Olmaması veya Temsil Yetkisini Aşması.....	144
cc. Gemi Acentesinin Sözleşme Yapma Yetkisinin Geri Alınması.....	148
b. Hakkı Koruyan Beyanları Müvekkil Adına Yapma, Kabul Etme ve Müvekkili Mahkemede Temsil Etme	151
c. Gemi Acentesinin Bedeli Kabzetme ve Malları Teslim Alma Yetkisi.....	162

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

§4. GEMİ ACENTESİNİN BORÇLARI VE SORUMLULUĞU

I. GENEL OLARAK	163
II. GEMİ ACENTESİNİN GEMİ İLE İLGİLİ İŞLEMLER BAKIMINDAN BORÇLARI	164
1. Müvekkiline Karşı Gemi İle İlgili İşlemler Bakımından Borçları ve Sorumluluğu.....	165
a. Sözleşmeden Kaynaklanan Borçları ve Sorumluluğu.....	165
aa. Acentelik Sözleşmesi Uyarınca Borçları ve Sorumluluğu	165
i. Gemi Acentesinin Müvekkilin İşlerini Görme ve Menfaatlerini Koruma Borcu	166
ii. Gemi Acentesinin Haber Verme Borcu.....	168

iii. Gemi Acentesinin Verilen Talimatlara Uygun Hareket Etme Borcu.....	169
bb. Gemi Acentesinin Türk Borçlar Kanunu m. 116 Uyarınca Yardımcılarının Fiillerinden Sorumluluğu....	170
b. Haksız Fiilden Kaynaklanan Sorumluluğu.....	174
c. Sebepsiz Zenginleşmeden Sorumluluğu	177
2. Üçüncü Kişilere Karşı Gemi İle İlgili Borçları ve Sorumluluğu	177
a. 4458 Sayılı Gümrük Kanununda Yer Alan Düzenleme	177
b. 618 Sayılı Limanlar Kanununda Yer Alan Düzenleme.....	178
c. Gemi Sağlık Resmi Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Yer Alan Düzenleme	178
d. Tehlikeli Yüklerin Denizyoluyla Taşınması ve Yükleme Emniyeti Hakkında Yönetmelikte Yer Alan Düzenleme.....	179
e. Deniz Ticareti İstatistiklerini Düzenleme Yönetmeliğinde Yer Alan Düzenleme	180
f. GAHÜTT’de Yer Alan Düzenleme.....	181
III. GEMİ ACENTESİNİN YÜK İLE İLGİLİ İŞLEMLER BAKIMINDAN BORÇLARI VE SORUMLULUĞU	182
1. Müvekkiline Karşı Yük İle İlgili İşlemler Bakımından Borçları ve Sorumluluğu.....	182
a. Acentelik Sözleşmesi Uyarınca Borçları ve Sorumluluğu ...	182
aa. Gemi Acentesinin Müvekkilin İşlerini Görme ve Menfaatlerini Koruma Borcu	183
bb. Gemi Acentesinin Haber Verme Borcu.....	183
cc. Gemi Acentesinin Verilen Talimatlara Uygun Hareket Etme Borcu	185
dd. Gemi Acentesinin Önleyici Tedbirleri Alma Borcu.....	186
ee. Gemi Acentesinin Müvekkiline Ait Parayı Zamanında Ödeme Borcu	187
b. Gemi Acentesinin Türk Borçlar Kanunu m.116 Uyarınca Yardımcılarının Fiillerinden Sorumluluğu.....	188

2. Üçüncü Kişilere Karşı Yük İle İlgili İşlemler Bakımından Borçları ve Sorumluluğu.....	188
a. Acentelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Sorumluluğu	189
aa. Acente Sıfatı İle Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu...	189
bb. Gemi Acentesinin Taşıyan Sayıldığı Durumda Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu.....	191
cc. Gemi Acentesinin Alt Taşıyan Sayıldığı Durumda Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu.....	196
dd. Gemi Acentesinin Fiili Taşıyan Sayıldığı Durumda Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu.....	197
ee. Gemi Acentesinin Yükleme/Boşaltma Müteahhidi Sıfatı ile Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu	202
b. Haksız Fiilden Kaynaklanan Sorumluluğu.....	204
c. Sebepsiz Zenginleşmeden Sorumluluğu	204
IV. GEMİ ACENTESİNİN TAŞIYANIN SORUMLULUĞUNUN SINIRLANDIRILMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLERDEN FAYDALANMASI	205
1. Taşıyanın Adamlarının Taşıyanın Sorumluluğunun Sınırlanmasına İlişkin Hükümlerden Yararlanması: “Himalaya Klozu”	205
a. Tarihsel Süreç.....	206
b. Himalaya Klozuna Getirilen Eleştiriler	212
c. Uluslararası Sözleşmelerde Himalaya Kolozuna İlişkin Düzenlemeler	214
d. TTK’da Yer Alan Düzenleme.....	217
2. Gemi Acentesinin Taşıyanın Sorumluluğunun Sınırlanmasına İlişkin Hükümlerden Yararlanması.....	219

BEŞİNCİ BÖLÜM
§5. GEMİ ACENTELİĞİ SÖZLEŞMESİNİN
SONA ERMESİ

I. ACENTELİK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	223
1. Genel Olarak.....	223
2. Acentelik Sözleşmesinde Sürenin Sona Ermesi	223
3. Acentelik Sözleşmesinin Fesih İle Sona Ermesi.....	224
4. Acentelik Sözleşmesinin Taraflardan Birisinin Ölümü, İflası veya Kısıtlanması ile Sona Ermesi	227
II. GEMİ ACENTELİĞİ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	228
1. Genel Olarak.....	228
2. Sürenin Sona Ermesi	228
3. Fesih ile Sona Erme.....	228
4. Taraflardan Birisinin Ölümü, İflası veya Kısıtlanması ile Sona Ermesi	230
SONUÇ	231
KAYNAKÇA	241